

A szabadság krónikája

A moszkvai rádió román nyelvű adásában 1944. szeptember 23-án, 0 óra 30 perckor hangzott el a történelmi híradás: „A magyar határon a Vörös Hadsereg!” A részletező hadijelentés pedig így szólt: „A szovjet-orosz hadsereg a román csapatokkal együttműködve, helyi harcok eredményeként elfoglalta Padureni (Erdősínád, Maros-Torda vm.) községet. Helyi harcok eredményeként elfoglalta Padureni (Erdősínád, Maros-Torda vm.) községet. Helyi harcok eredményeként elfoglalta Padureni (Erdősínád, Maros-Torda vm.) községet.”

Ugyanezen a napon több rádióállomás sugárzott hasonló tartalmú híreket. A Kossuth Rádió például ezt jelentette: „Arad este után az orosz haderő Makó, Szeged és Békéscsaba irányában nyomul előre. Magyarország katonai helyzete napról napra katasztrófálisabbá válik. A déli irányból haladó oroszok már csak fele akkora távolságból állnak Budapestről, mint a Kárpátoknál harcoló magyar csapatok.”

Másnap délelőtt a londoni rádió magyar nyelven sugározta Károlyi Mihály üzenetét: „A magyar határon a Vörös Hadsereg! Lakatos (a nyilas kormány miniszterelnöke — a szerk.) nyíltan beismerte, hogy az országot védtelen az egyesült nemzetek túlnyomó erejével szemben. Beismerte, hogy a német hadsereg megszünteti a katonai erő lenni Délkelet-Európában. Lakatos azonban elmulasztotta, hogy az ebből a válságos helyzetből adódó következtetéseket. Tudja, hogy a helyzet reménytelen, mégis kész a magyar katonák tízezreit feláldozni a Vörös Hadsereg elleni meddő küzdelemben...”

Es ettől kezdve, hét hónapon keresztül, napról napra magyar helységneveket tartalmazott az I és a II. ukrán front parancsnokainak hadijelentése.

Megyénk és városunk kis pont volt a rettenetű háborúban, s nem is ezen a tájon vívták a nagy csatákat a felszabadító szovjet csapatok. Így hadtörténészek és történészek hosszadalmas munkájába került, amíg az apró részletekből összeállították szűkebb pátriánk szabadsulásának krónikáját. Sokan maig sem tudják, hogy a roppant szovjet hadigépezet mely egységei hozták el ennek a tájnak a szabadságot. A hadi számozásban ugyan nem tud eligazodni a civil olvasó, mégis úgy illik, hogy tiszteltetből, az itt hullajtott vérre áldozatra emlékezve, leírjuk: a II. ukrán front 52. hadseregének 57. hadteste 228. „voznyeszenszki” lövész hadosztálya és a 46. hadsereg és a 18. önálló harcokcsihadtest néhány alakulata küzdött értünk. A harci eseményeket jórészt egy híradóstisztnak, Roman Alexejevics Veszeli századosnak a naplójából lehet rekonstruálni. Ez a hadosztály szabadtotta fel Aradot, ennek katonái léptek elsőként magyar földre Battonyánál, s Veszeli százados megörököltette a hadosztályparancsnok utasítását is, amelyet Jermolajev őrnagy adott. A parancs így hangzott: „On felszabadítja magyar földön az első várost, Makót, s ez bekerül a honvédő háború történetébe! Teljesíti a harci feladatot, s a Haza Önt nem felejtli!”

A mai Csongrád megye területén Nagylak volt az első felszabadult község, Battonyával egy napon iratkozott föl a szabad helységek sorába, s még ugyanazon a napon ünnepli felszabadulását Csanádpalota, Kőröskegyes és Földeák. Másnap már Kövegyen, Magyarcsanak és Apátfalván jártak Jermolajev őrnagy katonái, szeptember 26-án pedig Makón. A roham hajnali négy után kezdődött, három oldalról, s reggel hét óra körül találkoztak a szovjet egységek a főtéren. I. A. Jermolajev ezredparancsnok jelentette: „0—31 elvtárs (ez volt a hadosztályparancsnok fedőneve) a parancsot teljesítették. Makó szabad, hazánk vörös zászlaja a főtéren leng, néhány alosztályunk folytatja a harcot az ellenség kisebb csapataival.”

Malinovszkij marsall, a II. ukrán front parancsnoka ekkor mégsem nyugat felé vezette tovább a támadás fő irányát, hanem úgy határozott: Kolozsvár, Szatmárnémeti, Nagykároly és Debrecen felé fordítja főerőit, nyugatra pedig eléri a Tiszát és Zentánál meg Szegednél hídfokat foglal. Október 6-án meg is indult a nagy hadművelet. Az 57. hadtest ekei Hódmezővásárhely és Mindszent felé fordultak, a 18. harcokcsihadtest pedig Szentes, Orosháza, Kunszentmárton irányába.

A támadás lendülete föltartatlant volt. Október 7-én délelőtt a szovjet csapatok fölvonultak Szentes elfoglalására a kunszentmártoni úton és egészen a Kurcaig előre nyomultak. 8-án a felderítők elérték Hódmezővásárhelyt; ugyanaznap délután 3 órakor a szentesi főtéren tűzték ki a zászlót a benyomult csapatok. S aznap siratta el a lakosság a szentes-csongrádi Tisza-hidat, amelyet a visszavonuló fasiszták felrobbantottak. Egy magyar zászlós is életével fizetett érte, mert nem teljesítette a német parancsot — meg akarta menteni a hidat. Német golyó ölte meg.

A makói felszabadítók is megindultak a Tisza felé. Miután Hódmezővásárhelyt felszabadították, Mindszent és Szegvár felé fordultak, hogy előkészítsék a tiszai átkelést. Itt súlyos harcba keveredtek a németekkel, akik ugyanitt szerettek volna hídfőt képezni.

Október 8-án Csongrádért kezdődtek súlyosabb harcok. Ekkor már szovjet kézen volt a mámai komp, 9-én Gátér felé indultak a szovjet harcosok, s meg kellett vívniuk a német repülő támadásaival és Csanytelek felől érkezett gépkocsizó német SS-

Kézzel rajzolt szovjet katonai röpcédula.

alakulatokkal. A harc azonban így sem tartott soká, október 12-én feladták a várost.

Es most kanyarodjunk vissza Szegedhez!

A 799. lövészezred már október 8-án elérte a Tisza bal partján Sártót, s az algyői hidat. A 795. lövészezred tőle délre állt és át is kelt a folyón Algyőnél. A 767. lövészezred alakulatai pedig Tápiéig beszivárogtak és október 11-én rohammal foglalták el Szeged északi részét. Újszegeden is ott voltak már 10-én; Gyálarétnél csónakokon kelték át 9-én a szovjet lövészek, s innen Kiskundorozsma irányába képeztek éket. Szeged tehát 10-én valóságos gyűrűben volt. Jelentős ellenséges haderő nem tartózkodott már ekkor a városban, mert a kivezető vasutakat is elvagták a szovjet egységek. S hogy polgári ellenállás sem lesz, azt a város helyükön maradt tisztségviselői levélben garantálták október 10-én este a szovjet csapatok délről támadó egységei parancsnokának. A tüzéségi tüzet meg is szüntették a szovjetek, és 11-én hajnalban bevonultak a városba.

Szeged elfoglalásának igen nagy volt a jelentősége — írja Oltvai Ferenc. A szovjet hadsereg felszabadító hadműveletei Csongrád megye területén című tanulmányában, amelynek adatait jelen cikkünkhez is felhasználtuk. A további hadműveletek kimenetelére nézve a város birtoklása azt jelentette, hogy a frontvonal a déli szakaszon biztosítva volt a szovjet hadvezetés kezében. A város elfoglalásában kiemelkedő harci tevékenységet folytatott 228. lövészhadosztály alosztályait is a Tiszántúl felszabadításáért indított további küzdelemben lehetett bevetni. A hadosztályt az 57. hadtest parancsnok parancsára 1944. október 16-án éjjel a Tisza bal partjára irányították azzal, hogy október 17-re Kisújszállás térségében összpontosuljon. Ez a hadosztály ezzel a Dél-Tiszántúl, és abban Csongrád megye felszabadításáért vívott hadműveleteket befejezte.

Nem sokkal Szeged felszabadulása után, rá jó két héttel, egész Csongrád megye szabad volt, 20-án Üllés és Pusztamérges, 23-án Rúza, 24-én Dóc és Öttömös, 27-én Csengele és Pusztaszert neve is fölkerült a szabad helységek listájára.

A Szabadság gőzhajó

Hónapokon át, éjjel és nap, egy hosszú kéményű gőzhajó cikázott 1944. október 11-től a Tisza szegedi szakaszán, a két part között teljesített szolgálatot. Előbb az átkelésnél nyújtott segítséget a szovjet katonának, majd a pontonhidak és a fából ácsolt vasúti híd felépítésében szerzett érdemeket. Az csupán a véletlen műve, hogy azt a gőzhajót a visszavonuló német és magyar egységek nem robbantották fel, s hogy a hajó lajstromozott neve Szabadság volt.

Gőzösünk már régen a múlté, elbontották, s néhány alkatrészét a Közlekedési Múzeumban őrzik.

A gőzhajó hajdani gépésze, Balogh Ferenc, hetvenötödik életévét tapossa, de frissen tartja magát fizikailag és szellemileg. Egy keménytáblás iratköteget szorongat a kezében, amelynek minden sora ma már történelem. Egy ragasztott írást böngészek, felül bélyegző, az akkor még meglevő Tiszai- és Körösi Kotrótelepek vezetőségének igazolása: „Alulírott hivatal hivatalosan igazolja, hogy Balogh Ferenc hajógépész 1944. október hó 10. napjától kezdődően az orosz csapatoknak a folyón való átkelésénél mint nagy gyakorlatú hajózási szakember, felelős hajógépész, éjszakai munkával, a harci események közepette a front vonalában a csapatoknak a Tiszán való átkelését hajtotta végre, az el nem süllyesztett gőzhajóval. Az orosz csapatoknak további szolgálatát 1945. július hó 5-ig folytatta...” Körbélyegző és aláírás. Nézzünk az írat mögé, elevevünk fel az eseményeket, hogyan is állt szolgálatba a hajó és a hajógépész?

— Ha a vezetőkön múlik, aligha sikerült volna — kezdi az emlékezést Balogh Ferenc —, hiszen utasítást kaptunk, hogy a kotrótelep gépeit, melyeket egy uszályba raktak, vontassuk fel Szolnokra. Mi viszont elhatároztuk, hogy nem megyünk sehova, ha el is indulunk a telepről, a kanyar után leállunk a zátonyos part mellett, s ha átvonul a front, újra használható állapotba kerülhet a telep is, meg a gőzös is. A helyzet közben úgy alakult, hogy elindulni se tudtunk, mert október 9-én katonák szállták meg a telepet, és minket már oda sem engedtek. Haza mentünk, és vártuk a front átvonulását.

A további elbeszélés helyett elém tesz három különálló írást. Nézzem azt, olvassam át. A második rész alatt zárójelben dátum: 1944. október 11-től 1945. július 25-ig:

„1944. október 11-re virradó éjszakát nyugtalanul virrasztottuk át. Apósom ki-kínézett az utcára, majd úgy délelőtt kilenc óra tájban azzal jött be, hogy itt vannak az oroszok, a Szilléri iskolánál hárman vagy négyen állnak. Mindenki gondolt valamire abban a pillanatban. En azon mor-

fondíroztam, hogy vajon hol jöhetnek át a Tiszán a katonák, hiszen minden hidat felrobbantottak. A legközelebbi átkelőhely a tápiéi komp. Ha azon jöttek át, akkor az nem lett megsemmisítve, s ha épségben maradt a komp, akkor a mi gőzösünk és a megrakott uszály is megmaradhatott. Hamarosan dörömböltek a kapun, orosz szavakat hallottunk. Bátoratlanul mentünk ajtót nyitni, bár én sejtettem, hogy értenek. Amikor kiléptünk az utcára, ott állt egy tiszt és a hajó egyik fűtője. Rám mutatott a katonára: — Masinyisz? — kérdezte. Bólintottam, hogy én vagyok, és indultunk is a kotrótelepre egy terepjárával.

A gőzhajó azért tudott gyorsan üzembe lépni, mert 1. Teljesen be volt szelelve. 2. A kimosott kazánban tiszta meleg vizet tartalékolunk. 3. A hajógép és a keréklapátok szükségszerű javítását október elején elvégeztük. Így a begyújtástól számított két órán belül üzemkész állapotba helyezhető volt a Szabadság gőzös. A hajón levő katonai parancsnok utasítására első munkánk az volt, hogy a telepen levő kettő darab uszályal (sárhajóval) állandó körforgást végeztünk a két part között, így szállítottuk át az újszegedi oldalról az érkező katonákat a szegedi partra.

Amikor nem volt személyszállítás, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több uszályt ketté kellett vágni, hogy elegendő legyen a ponton. Egy német uszály is ottragadt Tápié fölött búzával és gypjával megrakva. Emlékszem, a gypjábólak a vízbe dobálták, a parancsnok elküldött bennünket a Körössi-csárda fölé, ahol szálfatutajok voltak kikötve. A pontonhíd feljárdóinak építéséhez kellett levontatnunk, majd uszályokat húztunk a pontonhíd úszórészeinek. Több